

Sprawiedliwość bez kary? Etyka niepunitywnej alternatywy dla kary kryminalnej

Cel projektu.

Kara to intencjonalne zadawanie cierpienia domniemanemu lub faktycznemu sprawcy (sprawcom) za zachowanie, które jest postrzegane jako wykroczenie moralne lub prawne. Nadrzędnym celem tego projektu jest ustalenie, czy niepunitywne podejście do radzenia sobie z czynami przestępczymi, tj. takie, które nie polega na intencjonalnym zadawaniu cierpienia sprawcom, jest etycznie uzasadnione. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez zbadanie, czy nowatorski, holistyczny i w pełni niepunitywny model zaproponowany w tym projekcie może w większym stopniu szanować i lepiej chronić niż podejście punitywne fundamentalne prawa wszystkich zaangażowanych stron (szerszego społeczeństwa, przestępców i ofiar przestępstw).

Opis badań.

Aby zrealizować cel projektu, kompleksowo omówionych zostanie kilka tematów, m.in. redukcja przestępczości i jej koszty etyczne, praktyczna wykonalność niepunitywnej reformy systemu prawa karnego, obowiązki państwa wobec ofiar przestępstw, problem zemsty, potencjalne nadużycia władzy państwowej, odpowiedzialność moralna, naprawcze i retrybucyjne podejścia do wymiaru sprawiedliwości. W ramach każdego tematu podjęta zostanie próba odpowiedzi na konkretne pytania badawcze, takie jak: jakie etycznie uzasadnione środki są dostępne dla niepunitywnego podejścia, aby zapobiec ponownemu popełnieniu przestępstw przez skazanych i popełnianiu przestępstw przez ogół społeczeństwa? Czy szersze społeczeństwo i ofiary zbrodni mogą zaakceptować praktyki radzenia sobie z zachowaniami przestępczymi, które nie odwołują się do retrybucyjnych sentymentów? Jeśli nie, czy powinno to wykluczyć przeprowadzenie niepunitywnej reformy? Czy państwo ma moralny obowiązek wobec ofiar, aby (proporcjonalnie) ukarać tych, którzy zadali im cierpienie? Czy podejście pozbawione kary jest wystarczające dla ochrony praw ofiar/oddania sprawiedliwości ofiarom? Czy podejście niepunitywne systematycznie skłaniałoby pokrzywdzonych do samodzielnego odwetu? Jeśli tak, to czy niepunitywne podejście może być uzasadnione etycznie? Czy podejście niepunitywne może posiadać odpowiednie zabezpieczenia, aby ochronić obywateli przed potencjalnymi nadużyciami władzy państwowej? Czy istnieje moralny obowiązek (albo czy jest przynajmniej moralnie dopuszczalne), aby państwo oddało przestępcom to na co „zasługują”? Czy państwo jest moralnie zobowiązane do podjęcia próby rehabilitacji przestępcy?

Powody, dla których podjęta została tematyka badawcza.

Jedną z rzeczy, która niemal automatycznie przychodzi na myśl, gdy słyszy się o zniesieniu kary, jest to, że świat bez kary byłby rajem dla przestępców i piekłem dla całej reszty, zwłaszcza dla ofiar przestępstw. Bliższa analiza ujawnia jednak, że ten pozornie przekonujący obraz może być nie tylko fałszywy, ale że niebezpieczeństwa związane z abolicją kary mogą leżeć gdzie indziej, nawet na drugim końcu spektrum. Badania empiryczne ukazują, że kara kryminalna w postaci pozbawienia wolności nie jest skuteczna w zapobieganiu ponownemu popełnianiu przestępstw przez skazanych. Dotyczy to również brutalnych przestępców i surowych wyroków. Ponadto, nie udowodniono, że kara śmierci odstrasza ogół społeczeństwa od popełniania morderstw. Co więcej, uznani etycy twierdzą, że kara jako odpłata w imieniu ofiary nie może odzwierciedlać autentycznego prawa, w przeciwieństwie do reakcji, które są uzasadnione w obrębie podejścia niepunitywnego, takich jak np. zadośćuczynienie, rekompensata, uznanie cierpienia, ochrona, wsparcie fizyczne i psychologiczne. Co więcej, niektórzy twierdzą nawet, że podejście niepunitywne może nie tylko szanować prawa ofiar, ale także lepiej zaspokajać ich potrzeby niż alternatywy karne. Z drugiej strony, przeciwnicy podejścia niepunitywnego twierdzą, że istnieje możliwość, iż zamiast przynieść „raj dla przestępców”, jego wprowadzenie mogłoby doprowadzić do naruszania podstawowych praw przestępców. Niektórzy twierdzą nawet, że niektóre modele niepunitywne promowałyby okrutne i nieludzkie traktowanie przestępców, a nawet całkowite i nieograniczone oddanie ich autonomii państwu.

Spodziewane efekty.

Jak pokazuje powyższa dyskusja, główny problem badawczy dotyczący tego, czy niepunitywna alternatywa dla kary kryminalnej może lepiej respektować i chronić fundamentalne prawa wszystkich zaangażowanych stron niż podejście punitywne jest daleki od rozwiązania. Biorąc pod uwagę koszty społeczne i ekonomiczne, ale przede wszystkim szkody i cierpienia powodowane przez karę kryminalną, poszukiwanie zasadnej etycznie niepunitywnej alternatywy dla radzenia sobie z zachowaniami przestępczymi ma ogromne znaczenie moralne dla nowoczesnego i humanitarnego społeczeństwa. Wyrażenie „zasadna etycznie” jest tutaj szczególnie istotne: zasadna etycznie niepunitywna alternatywa dla kary kryminalnej musi nie tylko redukować cierpienie skazanych i ich rodzin, ale także uwzględnić fakt, że ofiary i potencjalne ofiary przestępstw również nie zasługują na cierpienie. W ramach projektu zostanie ustalone, czy takie niepunitywne podejście może zostać skonstruowane. W zależności od uzyskanego rezultatu, efektem końcowym projektu będzie kompleksowy model niepunitywny lub szczegółowe i wyczerpujące uzasadnienie, dlaczego państwo powinno się powstrzymać od adresowania zachowań przestępczych wyłącznie środkami niepunitywnymi.